

OVER DE VERSPREIDING VAN LYMNAEA GLABRA

O. F. MÜLLER.

IN de lente van 't vorig jaar werd *Lymnaea glabra* voor 't eerst in ons land geconstateerd door den heer Kruimel, in een sloot te Acht (N.-Br). Hij had daar één exemplaar gevonden en kon er ook later in 't jaar op dezelfde plek geen meer bij vinden.

Gedurende de kerstvacantie van dit jaar, in 't begin van Januari, vond ik in een slootje langs den Bosschen weg te Velp bij Grave een aantal jeugdige *Lymnaea*-vormen en één volwassen exemplaar *Lymnaea glabra*. Ook de eerste vormen behoorden alle tot dit species, waren evenwel, voordat ik me overtuigd had dat in bedoelde sloot geen *Lymnaea palustris* O. F. Müller voorkomt, niet gemakkelijk als zoodanig te erkennen. De bijgaande figuren mogen dit illustreeren.

De laatste winding is bij den jeugdvorm van *L. glabra* betrekkelijk groot, en wel bijna zoo groot als in volwassen toestand. Bij *L. palustris* evenwel is de laatste winding in den jeugdtoestand niet zoo veel grooter dan bij *L. glabra*, neemt echter bij 't ouder worden zeer veel toe. Hiermee hangt ook de in volwassen toestand meer parabolische vorm bij *L. glabra* en de meer kegelvormige bij *L. palustris* samen.

Nu 't bleek, dat 't voorkomen van *L. glabra* bij Acht niet van toevalligen aard was, was 't van belang om uit te maken of deze species een grootere verspreiding had. Ik nam me voor dit onder de Paaschvacantie te onderzoeken. Met Mej. Scholten bezocht ik in 't laatst van Maart de reeds genoemde vindplaats te Velp. We vonden in 't zelfde slootje een groot aantal exemplaren waaronder nog vele onvolwassene. In een sloot die in 't verlengde ligt van den eersten en ervan slechts door een dammetje gescheiden is, vonden we eveneens een groot aantal exemplaren. Deze waren bijna alle geheel of zoo goed als geheel volwassen. Dit verschil in groeiperiode is wel opmerkelijk voor zoo'n kleinen afstand. Ook elders heb ik het later waargenomen. Het staat wel daarmee in verband, dat *L. glabra* een eenjarige slak en wel een voorjaarsslak is. Aan 't laatste zal 't wel zijn toe te schrijven dat de heer Kruimel later in 't jaar te Acht geen individuen meer vond.

Een paar dagen later vond ik de species in een sloot van den Beersche-Maas tractus te Linden bij Kuik; denzelfden dag nog vond ik ze ook in 't Broek te Groesbeek. 's Anderendaags vond ik ze nog op een paar andere plaatsen te Groesbeek. Later vond ik ze nog in 't Wijchensch Ven te Wijchen en te Beers (buiten den Beersche-Maas tractus). Op een excursie der Nat. Hist. Verg., afd. O. N. Br. vonden we ze in een ven van 't Escharensch Broek.

Een der vormen van de laatste vindplaats is afwijkend van 't type en helt door zijn geronde windingen over naar *Lymnaea truncatula*, waarvan zij evenwel verschilt door den vorm van den mondrand, die aldus bij geen *Lymnaea* species gevonden wordt. Bovendien zijn de vormen van de laatste vindplaats klein en bijzonder diepbruin van kleur (dieper dan van 't type, dat zelf evenwel nooit zoo licht gekleurd is als sommige vooral jeugdige vormen van *Lymnaea palustris*).

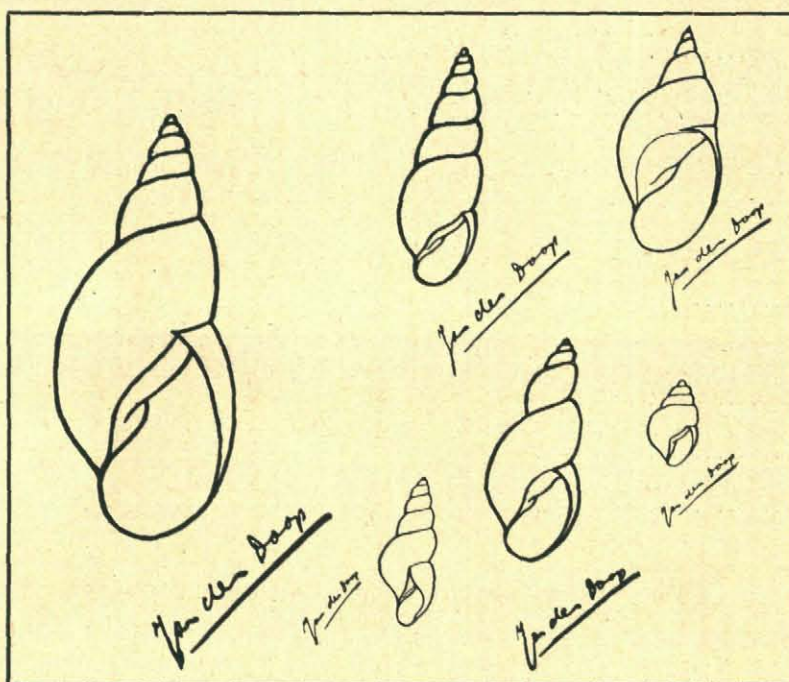
Van bovenbedoelde afwijkende vorm en tevens ter vergelijking van *Lymnaea truncatula* zijn afbeeldingen aanwezig.

De heer Jansen uit Neer-Loon liet me 2 exemplaren zien die hij vond tusschen Neer-Loon en Huisseling. Hij beloofde me tevens te zullen letten op 't gelijktijdig voorkomen van andere gastropodevormen. 't Resultaat daarvan berichtte hij me onlangs en is samengevat in 't laatste deel der bijgevoegde tabel. Tevens schreef hij me, dat hij in zijn collectie nog (ongedetermineerde) *L. glabra*-exemplaren gevonden had. Ook de heer Kruimel vond in Artis in een buisje met mollusken uit Eerbeek (1904) een groot aantal (ongedetermineerde) exemplaren der soort. Vermoedelijk zal 't zelfde wel in andere collectiën 't geval wezen.

De achterstaande tabel dient hoofdzakelijk om 't gelijktijdig voorkomen van andere gastropoden met *L. glabra* overzichtelijk te maken. 't Is toch bekend, dat 't heel vaak den schijn heeft, dat op één plaats verschillende vormen elkaar uitsluiten. (Welke biologische feiten hiervan de oorzaak zijn is onbekend). Als men nu de tabel aandachtig doorziet, zal 't onmiddellijk opvallen, dat op de daaromtrent onderzochte vindplaatsen *L. glabra* slechts in groote aantallen voorkomt, als op die plaats niet *L. palustris* aanwezig is, en dat daar, waar *L. palustris* wel voorkomt, de eerste slechts in betrekkelijk weinig exemplaren gevonden wordt.

't Zal hoogst interessant wezen deze getallenverhouding goed te constateeren. Dit zou misschien de verklaring kunnen geven daarvan, dat *L. glabra* overal, ook in de aangrenzende landen, slechts verspreid gevonden wordt. *L. palustris* toch is uiterst algemeen en zal dus, in de veronderstelling dat de bovenvermelde gevolgtrekking waar is, de andere op de meeste plaatsen moeten verdringen. Overigens schijnt *L. glabra* niet aan een bepaalde grondsoort

gebonden (zooals wel uit de tabel duidelijk blijkt). Alleen heb ik opgemerkt, dat in alle slooten waar ze voorkomt, veel glyceria groeit. Ze zit heel veel aan de oppervlakte van 't water tegen de glyceriabladeren of drijft ook wel daartusschen aan de oppervlakte.

Ik hoop, dat ieder die daartoe gelegenheid heeft, eens op *Lymnaea glabra* in zijn omgeving wil letten, en daardoor bijdrage tot betere kennis van onze (zooals uit 't voorafgaande wel duidelijk blijkt) weinig onderzochte Molluskenfauna. Het onderscheiden der soort zal met de bijgevoegde teekeningen wel gelukken. Bovendien wil ik verzameld materiaal heel gaarne determineeren.

AANMERKING: In 't begin van Mei berichtte de heer Jansen me nog, dat hij *L. glabra* vond in de Halsche Beek tusschen Hooghal en Grave en tevens te Uden.

Amsterdam.

JAN DEN DOOP.

VINDPLAATS.	DATUM.	Gelijktijdig voorkomende Gastropode-vormen (voor zoover waargenomen).
Eerbeek (Gelderland)	April 1904.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Andere vormen?
Acht (N.-Br.).....	Voorjaar 1912.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Andere vormen?
Velp bij Grave, 1e sloot.. (Boschgebied)	1e helft Jan. 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Overheerschend in aantal. <i>Aplexa hypnorum</i> (Linné). Betrekkelijk weinig.
Velp bij Grave, 1e sloot.. (Boschgebied).....	20 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Overheerschend in aantal. <i>Aplexa hypnorum</i> (Linné). Betrekkelijk weinig. <i>Lymnaea truncatula</i> (O. F. Müller). Een exemplaar. <i>Amphipeplea glutinosa</i> (O. F. Müller). Een exemplaar.
Velp bij Grave, 2e sloot.. (Boschgebied).....	20 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Overheerschend in aantal. <i>Aplexa hypnorum</i> (Linné). Betrekkelijk weinig.
Linden bij Kuik. (Beersche-Maas tractus, klei)..	25 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Betrekkelijk weinig. <i>Lymnaea palustris</i> (O. F. Müller). Overheerschend in aantal. <i>Lymnaea ovata</i> (Draparnaud). Tamelijk veel. <i>Lymnaea truncatula</i> (O. F. Müller). Twee (zeer groote nl. 15 mM.) exemplaren. <i>Planorbis corneus</i> (Linné). Tamelijk veel. <i>Planorbis planorbis</i> (Linné). Veel.
Groesbeek in 't Broek, 1e sloot.....	25 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Overheerschend in aantal. <i>Lymnaea ovata</i> (Draparnaud). Veel. <i>Planorbis corneus</i> (Linné). Veel. <i>Planorbis rotundatus</i> (Poiret). Veel.
Groesbeek in 't Broek, 2e sloot.....	26 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Uitsluitend en veel).
Groesbeek in 't Broek, 3e sloot.....	26 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Uitsluitend en veel).
Wijchen, Wijchensch Ven (veen).....	27 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Betrekkelijk weinig. <i>Lymnaea palustris</i> (O. F. Müller). Overheerschend in aantal. <i>Lymnaea stagnalis</i> (Linné). Betrekkelijk weinig. <i>Lymnaea ovata</i> (Draparnaud). Veel. <i>Physa fontinalis</i> (Linné). Veel. <i>Planorbis corneus</i> (Linné). Veel. <i>Planorbis planorbis</i> (Linné). Veel.
Beers bij Kuik, buiten Beersche-Maas geb.....	28 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Uitsluitend en veel.
Escharen in 't Broek....	30 Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Weinig exemplaren. <i>Lymnaea palustris</i> (O. F. Müller). Overheerschend in aantal. <i>Planorbis corneus</i> (Linné). Veel. <i>Planorbis albus</i> (O. F. Müller). Een exemplaar. <i>Viviparus viviparus</i> (Linné). Veel.
Tusschen Neer-Loon en Huisseling (Beersche- Maas, tractus).....	Maart 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Twee exemplaren.
Tusschen Neer-Loon, Huisseling en Herpen op verscheidene plaatsen. (Beersche-Maas, tractus).	April 1913.	<i>Lymnaea glabra</i> (O. F. Müller). Zoo geen <i>Lymnaea palustris</i> aanwezig, veel in aantal. In 't tegenovergestelde geval weinig in aantal. Verder gelijktijdig voorkomend <i>Lymnaea ovata</i> (Draparnaud) en verschillende <i>Planorbis</i> species.